

**ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЙ НА
РИНКУ ТРАНСПОРТНО - ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ:
МЕТОДИ, КРИТЕРІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

*Фончев В.М., Іваненко Л.М.
Національний авіаційний університет*

The work examines the methodology for assessing the company's competitiveness on the market of transport and logistics services. The main criteria that determine the competitiveness of logistics companies are determined. An assessment of the competitiveness of "KSL Ukraine" LLC on the market of transport and logistics services was carried out. The main problems of increasing the level of competitiveness of this company and ways to solve them have been determined.

Транспорт відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни. Транспортна система забезпечує умови економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та якості життя населення. Важливою складовою транспортної галузі є якість надання послуг перевезення вантажів та пасажирів населенню. Компанії, що працюють на транспортному ринку конкурують між собою, намагаючись залучити клієнтів. У зв'язку з цим існує необхідність оцінки конкурентоспроможності підприємств, що надають транспортні послуги. Отримані оцінки необхідно використовувати для побудови рейтингу підприємств, що надають транспортні послуги в Україні.

Актуальність теми дослідження визначиться насамперед ситуацією у світі та Україні, яка ускладнена не тільки наслідками війною, що вплинула на розвиток усіх ринків, у тому числі ринку транспортно-логістичних послуг, а й геополітичними та економічними проблемами взаємодії багатьох країн. Логістичний сервіс при цьому існує на стику двох ринків і ключовим чином впливає на обслуговування споживачів. Наразі експерти зазначають, що між підприємствами посилюється конкуренція щодо рівня обслуговування споживачів. Клієнти стають більш вимогливими, прагнуть індивідуального обслуговування [1].

Найчастіше використовують рейтингову оцінку конкурентоспроможності на ринку транспортно-логістичних послуг. Методика побудови рейтингу з розрахунком оцінок базується на

використанні методу вагових коефіцієнтів та визначення сумарного показника на основі семи основних критеріїв. Як основні рейтингові критерії, що відповідають специфіці сучасного бізнесу логістичних компаній і характеризують усі основні аспекти їх фінансово-виробничої діяльності, використовуються такі характеристики [5]:

- рівень компетентності компанії;
- фінансовий стан;
- комплекс логістичних послуг;
- технічна та технологічна оснащеність;
- обсяги робіт та послуг;
- імідж компанії;
- наявність мережі відділень та філій на території України.

Ці критерії є складовими критеріями, які під час підведення визначають рейтинг підприємства. Для врахування відносної значущості кожного критерію вводяться вагові коефіцієнти. Значення вагових коефіцієнтів встановлюються виконавцем рейтингу із залученням за необхідності експертів у галузі логістики.

Оцінка конкурентоспроможності компанії ТОВ «КСЛ Україна» проводилася за допомогою методики "4P" (табл. 1).

Для аналізу конкурентів та підприємства залучалися експерти. За методом 4P ТОВ «КСЛ Україна» поступається таким компаніям як ТОВ «Заммлер Україна» та ТОВ «ДСВ Логістика», що пояснюється більшими потужностями даних компаній. Оцінка конкурентоспроможності організацій проводилася за допомогою опитування експертів, якими виступали керівники суб'єктів господарювання, які є клієнтами ТОВ «КСЛ Україна». Опитування було побудовано з поглибленням та дотриманням принципів логістики підприємств. Оцінки експертів проставлялися за шкалою 0-5 балів, де найкращому та найгіршому значенню аналізованих показників конкурентоспроможності відповідно присвоювалися оцінки 5 та 0. Розшифровка оцінок була такою: дуже погана і погана позиції відповідали оцінці 1 та 2, середньої та хорошій позиції – оцінці 3 та 4 відповідно, відмінної позиції надавалася оцінка 5.

Проведений аналіз дозволив визначити ключового та найсильнішого конкурента ТОВ «КСЛ Логістика». На сьогоднішній день ним є ТОВ «ДСВ Логістика». Дане підприємство має значну частку ринку транспортно-логістичних послуг та обслуговує більше 10 регіонів України.

Таблиця 1 – Оцінка конкурентоспроможності за методом 4P

Фактори конкурентоспроможності	ТОВ «КСЛ Україна»	ТОВ «Замлер Україна»	ТОВ «ДСВ Логістика»
Продукт/Послуга (Product)			
Строки постачання	3	4	5
Кількість додаткових послуг (безоплатних)	1	3	4
Сума балів	4	7	9
Ціна (Price)			
Ціна перевезення	4	4	3
Додаткові збори	2	3	4
Сума балів	6	7	7
Регіон та канал збуту (Place)			
Частка ринку	1	4	4
Кількість регіонів присутності	1	4	5
Сума балів	2	8	9
Просування на рику (Promotion)			
Форма реклами	2	5	5
Де розміщується реклама	2	4	4
Участь у виставках	1	3	4
Сума балів	5	12	13
Усього балів			

Джерело: складено автором на основі [2, 3, 4]

Саме тому підприємству варто переймати досвід даного конкурента за такими напрямками як: стан автопарку, рекламна активність, якість та кваліфікація роботи персоналу, координація постачання, безперебійна логістика, інформаційна підтримка, ефективне моделювання маршруту та інше.

Серед факторів, що сприяють розвитку ТОВ «КСЛ Україна», можна назвати розвиток онлайн-торгівлі, що сприяє збільшенню кількості потенційних клієнтів; розвиток цифровізації міжнародної торгівлі та експортних послуг; розвиток технологій (штучний інтелект, інтернет речей, аналіз великих даних, блокчейн – технологія розподілених реєстрів), інновацій; розвиток інтернет-простору та доступу до інформації, що сприяє більш активним продажам через нові канали та способи просування.

Під час проведення аналізу конкурентного становища з погляду дотримання принципів логістики зробили висновок, що ТОВ «КСЛ Україна» поступається своїм конкурентам у таких принципах логістики, як: принцип логістичної інтеграції та координації, а також принцип інформаційно-комп'ютерної підтримки. На підставі вищевикладеного можемо зробити висновок, що в ТОВ «КСЛ Україна» для дотримання вищезазначених двох принципів логістики та зміцнення конкурентних позицій, не вистачає інформаційного забезпечення. ТОВ «КСЛ Україна» на даний момент вже активно використовує інформаційні технології для автоматизації логістичних процесів, швидкої та якісної роботи зі споживачами, полегшення процесу контролю за перевалкою вантажів та електронного документообігу, а також для підвищення якості обслуговування. Без застосування сучасних інформаційних технологій утримання лідерських позицій неможливе.

В організації логістичних процесів ТОВ «КСЛ Україна» використовує програму RemOnline. RemOnline використовується для оптимізації роботи відділу логістики для підприємства. Програмне рішення дозволяє наносити клієнтів прямо на карту та в автоматизованому режимі обробляти інформацію щодо них. Програмне рішення дозволяє вести базу клієнтів та використовувати картку для автоматичного оброблення інформації, що надходить від клієнтів.

Крім того, програма дозволяє автоматично прокладати маршрути з урахуванням дорожньої ситуації. Програмне рішення дозволяє заповнювати різні форми документації, використовуючи набір шаблонів. Також у програмі є вбудований довідник для навчання основ роботи з програмою. Таким чином, слід зробити висновок, що ТОВ «КСЛ Україна» застосовує інформаційні технології у логістичній діяльності, але при цьому вони не є достатньо оснащеними у функціоналі.

Незважаючи на зменшення операційних витрат та собівартості надання транспортно-логістичних послуг, зменшився коефіцієнт окупності логістичних витрат та в цілому показники ефективності є досить низькими як для підприємства у даній сфері. Таким чином, можна зробити висновок, що система організації логістичних бізнес-процесів ТОВ «КСЛ Україна» потребує удосконалення. У зв'язку з активним зростанням цін, зменшення витрат палива стає ключовим завданням логістичного управління в умовах ринку. З метою

зменшення витрат та собівартості транспортно-логістичних послуг і підвищення рівня конкурентоспроможності, ТОВ «КСЛ Україна» рекомендуємо впровадження високотехнологічних рішень. Ці рішення спрямовані на оптимізацію фінансових витрат підприємства та підвищення прибутковості, що допоможе зберегти й підсилити його позиції на ринку.

На основі проведеного дослідження можна сформулювати наступні напрями підвищення конкурентоспроможності ТОВ «КСЛ Україна»:

1. повна автоматизація підприємства;
2. впровадження принципів «зеленої логістики»;
3. просування підприємства на ринку транспортно-логістичних послуг.

Найбільш пріоритетним напрямом є автоматизація підприємства. Розробляючи інформаційну систему, менеджмент логістичної компанії повинен ставити цілі не просто щодо накопичення та зберігання інформації, а впроваджувати програмне та апаратне забезпечення для вирішенню наступного кола завдань:

- безперервне забезпечення достовірної, актуальної та адекватної інформацією про рух вантажу та структуру логістичних витрат,
- реалізація системи оперативного управління підприємством з ключових показників (собівартість, структура витрат, рівень прибутковості);
- збільшення кількості оброблюваних документів;
- забезпечення можливості своєчасного виявлення «вузьких місць» у русі матеріального, фінансового та інформаційного потоків;
- забезпечення можливості оперативного перерозподілу наявних ресурсів підприємства;
- забезпечення можливості реальних оцінок термінів виконання замовлень клієнтів;
- планування майбутніх потреб клієнта;
- аналіз управлінських рішень;
- скорочення частки помилкових рішень та моніторинг причин їх виникнення;
- інтеграцію з учасниками всього логістичного ланцюжка;
- розширення функцій підприємства відповідно до вимог ринку.

Існуючі ринкові умови пред'являють до компаній серйозні вимоги, без яких ефективність роботи інформаційної системи підприємства може значно знижуватися. Впровадження заходів за вищезазначеними напрямами дозволить підприємству збільшити частку ринку,

розширити географію поставок, підвищити прибутковість, підвищити імідж підприємства на ринку транспортно-логістичних послуг.

Висновки

Транспортно-логістичні послуги є ключовим елементом розвитку національної економіки, зокрема, в умовах сучасних геополітичних та економічних викликів. Конкурентоспроможність транспортних компаній напряму залежить від якості наданих послуг, ефективності організації логістичних процесів, а також впровадження сучасних технологій. Проведений аналіз конкурентоспроможності ТОВ «КСЛ Україна» показав, що підприємство поступається провідним конкурентам через обмежену технічну та інформаційну оснащеність. Для підвищення своїх ринкових позицій компанії необхідно впроваджувати комплексну автоматизацію, інтеграцію інформаційних систем і принципи «зеленої логістики». Це дозволить зменшити витрати, покращити якість обслуговування клієнтів та підвищити ефективність управління ресурсами. Загалом, подальший розвиток підприємства можливий через використання високотехнологічних рішень, що сприятимуть зміцненню його конкурентних позицій та збільшенню частки ринку.

Список використаних джерел

1. Лозова Г. М., Клименко В. В. *Оцінювання ефективності та конкурентоспроможності транспортно-логістичних підприємств. Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наукових праць*. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка. 2021. Випуск 1 (42). С. 142 -155.
2. Офіційний сайт ТОВ «ДСВ Логістика» URL: <https://www.dsv.com/uk-ua/countries/europe/ukraine>
3. Офіційний сайт ТОВ «Заммлер Україна» URL: <https://www.zammer.com.ua/>
4. Офіційний сайт ТОВ «КСЛ Україна» URL: <https://ksl.co.ua/>
5. Попова Н. В. *Конкурентоспроможність підприємств транспортно-логістичної системи у цифровому середовищі. трансп. комплексу : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т ; редкол.: О. М. Криворучко (голов. ред.) та ін. – Харків, 2024. – Вип. 43. – С. 225–236. URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/items/3493fc2c-1726-4e95-ae8f-b7c6d7d3c7a1>*
6. Смерічевська С. В., Маркітан О. І. *Методика оцінки конкурентоспроможності логістичної системи підприємства машинобудівної галузі. Актуальні проблеми економіки та управління. Збірник наук. праць молодих вчених*. Київ: КПІ ім. І. Сікорського. 2019. № 13 URL : <https://bit.ly/3B4EylM>